

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ТУРИЗМ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Галузь знань – 24 Сфера обслуговування

Спеціальність – 242 Туризм і рекреація

Освітньо-професійна програма – «Туризм і рекреація»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки – 3, семестр – 6

Компонент освітньо-професійної програми – обов'язковий, професійний

Дні занять – відповідно до розкладу занять у ЛНУП

Консультації – онлайн і офлайн, відповідно до графіку консультацій кафедри

Мова викладання – українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Юлія Зіновіївна БОРУЦЬКА – кандидат геологічних наук, доцент кафедри туризму ЛНУП.

Контактна інформація:

Адреса: 80381, вул. В. Великого, 1, м. Дубляни,
Львівський район, Львівська область, кім. 312.

e-mail: borutska_yulya@ukr.net

Телефон: +380979478607

Викладачка з 18-річним досвідом, авторка та співавторка більше 160-ти публікацій, у тому числі 16-ох наукових праць, опублікованих у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, підручника та колективних монографій, виданих за кордоном.

ID ORCID – 0000-0002-5040-8624

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58242077900>

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/31818102>

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/31817906>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=jPg9ZtwAAAAJ>

Читає освітні компоненти: «Геопросторова організація туризму та рекреації», «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність», «Туристичне краєзнавство», «Туризм на природоохоронних територіях», «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу».

Основні напрями наукових досліджень:

- аналіз принципів геопросторової організації туризму і рекреації в Україні та світі;
- встановлення причинно-наслідкових зв'язків виникнення та розвитку екологічного туризму, сільського зеленого туризму, інших альтернативних видів туристично-рекреаційної діяльності;
- з'ясування ролі природних туристично-рекреаційних ресурсів у екотуристичному потенціалі України;
- висвітлення туристично-краєзнавчих особливостей регіонів України;
- напрацювання методологічних основ і запровадження безперервної екологічної освіти;
- оцінка впливу техногенезу на різні компоненти довкілля (природні води, ґрунти, атмосферне повітря, біорізноманіття).

Анотація освітнього компонента. Актуальність освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях» зростає в контексті сучасних викликів, які охоплюють екологічні, соціальні й економічні аспекти. Він є надзвичайно важливим через низку причин, пов'язаних із необхідністю захисту навколишнього середовища, сталого розвитку туризму і збереження природної та культурної спадщини. Власне в умовах глобальної кліматичної кризи, виснаження природних ресурсів і втрати біорізноманіття зростає необхідність у сталих підходах до розвитку туризму. Природоохоронні території світу, до яких

відносяться і структури природно-заповідного фонду України, стають цінними осередками для збереження екосистем. Відтак, туризм на природоохоронних територіях є важливим інструментом для підвищення рівня екологічної свідомості.

Туризм на природоохоронних територіях є потужним механізмом і для розвитку віддалених та сільських регіонів, де інші галузі економіки можуть бути слаборозвиненими. Варто також врахувати, що багато природоохоронних територій також мають важливу історико-культурну цінність. Туризм на таких територіях сприяє збереженню природних ресурсів, популяризації матеріальної та нематеріальної культурної спадщини, покращує рівень економіки, оскільки туристи отримують можливість дізнатися про історію, традиції та звичаї місцевих громад.

Освітній компонент «Туризм на природоохоронних територіях» є обов'язковим і належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Туризм і рекреація» спеціальності 242 Туризм і рекреація галузі знань 24 Сфера обслуговування, обсягом 4 кредити ЄКТС, який викладається у 6 семестрі. Підсумковий контроль – екзамен.

Метою освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях» є формування у здобувачів вищої освіти професійного бачення, ґрунтовних теоретичних знань та відповідних практичних навичок у контексті дослідження особливостей розвитку туризму як екологічного, соціально-економічного явища та чинника сталого (збалансованого) розвитку природоохоронних територій, а також висвітлення сучасного стану туристично-рекреаційної діяльності, зокрема й через призму екологічного туризму і його ролі у формуванні екоосвідомості населення в Україні та світі.

Об'єктом дослідження є широкий спектр природоохоронних територій і об'єктів природно-заповідного фонду в контексті українського та світового законодавства і їхніх екосистем загалом, де здійснюється туристично-рекреаційна й екопросвітницька діяльність. Предметом вивчення освітнього компонента є характерні аспекти організації та управління туристично-рекреаційною діяльністю на природоохоронних територіях, а також напрацювання способів забезпечення сталого розвитку туризму з мінімальним впливом на природне середовище, збереженням природної та культурної спадщини і соціально-економічним розвитком дестинацій.

Завданнями освітнього компонента є:

- вивчення понятійно-категоріального апарату освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях»;
- аналіз світового досвіду організації та функціонування туризму на природоохоронних територіях;
- дослідження природоохоронних територій і об'єктів у контексті українського законодавства та сталого розвитку туристично-рекреаційної діяльності;
- висвітлення характерних особливостей діяльності природних і біосферних заповідників як природоохоронних територій;

- характеристика національних природних парків і регіональних ландшафтних парків як територій для розвитку туристично-рекреаційної та екскурсійної діяльності;
- огляд наукового й еколого-освітнього значення, завдань і статусу заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва як природоохоронних об'єктів;
- формування бачення щодо екологічного туризму і перспектив його функціонування на природоохоронних територіях;
- встановлення геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі;
- обґрунтування науково-методичних аспектів організації туристичних маршрутів і екологічних стежок на природоохоронних територіях;
- усвідомлення важливості як базових (hard skills), так і м'яких навичок (soft skills) для якісного формування майбутніх фахівців, здатних розробляти та реалізовувати стратегії сталого розвитку туризму та сприяти популяризації екологічного світогляду в соціумі.

Формат освітнього компонента: проведення лекційних, практичних занять, консультацій, виконання завдань для самостійної роботи, презентація власних наукових досліджень у формі практичних робіт під час аудиторного освітнього процесу, а також написання тез, статей, виступи з доповідями на круглих столах, семінарах, конференціях для кращого розуміння та поглибленого вивчення тем.

Зважаючи на обставини непереборної сили (карантинні обмеження, спричинені пандемією COVID-19 та введення воєнного стану в Україні), освітній процес може здійснюватися у дистанційному (змішаному) режимі, у синхронно-асинхронній формі з використанням платформ Zoom, Moodle, Microsoft Teams, Google Meet, Viber.

Освітній контент

Назва теми	Результати навчання
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях», її основні поняття та категорії	Здобувачі вищої освіти повинні <i>знати</i> : <ul style="list-style-type: none"> – понятійно-категоріальний апарат освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях»; – приклади організації та функціонування туризму на природоохоронних територіях у світі, його нормативно-правове забезпечення; – принципи діяльності природоохоронних територій і об'єктів у контексті українського законодавства та сталого розвитку туристично-рекреаційної діяльності;
Тема 2. Світовий досвід організації та функціонування туризму на природоохоронних територіях	<ul style="list-style-type: none"> – характерні особливості діяльності природних і біосферних заповідників як природоохоронних територій; – основні принципи функціонування національних природних парків і регіональних ландшафтних парків як територій для розвитку туристично-рекреаційної та екскурсійної діяльності;
Тема 3. Природоохоронні території та об'єкти у	<ul style="list-style-type: none"> – наукове й еколого-освітнє значення, завдання та статус заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ, ботанічних

<p>контексті українського законодавства і сталого розвитку туристично-рекреаційної діяльності</p>	<p>садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва як природоохоронних об'єктів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – зміст, передумови виникнення і перспективи функціонування екологічного туризму на природоохоронних територіях; – геопросторове поширення та особливості розвитку екологічного туризму в світі; – основні принципи організації туристичних маршрутів і екологічних стежок на природоохоронних територіях.
<p>Тема 4. Характерні особливості діяльності природних і біосферних заповідників як природоохоронних територій</p>	<p>Здобувачі вищої освіти повинні <i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вільно володіти основною термінологією у контексті дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях»; – аналізувати світовий досвід організації та функціонування туризму на природоохоронних територіях, його нормативно-правове забезпечення; – використовувати у своїй професійній діяльності основні положення природоохоронного та туристичного законодавства України; – обґрунтовувати характерні особливості діяльності природних і біосферних заповідників як природоохоронних територій, їхні наукові та туристично-рекреаційні можливості згідно українського законодавства;
<p>Тема 5. Національні природні парки і регіональні ландшафтні парки як території для розвитку туристично-рекреаційної та екскурсійної діяльності</p>	<ul style="list-style-type: none"> – досліджувати національні природні парки і регіональні ландшафтні парки як території для розвитку туристично-рекреаційної та екскурсійної діяльності; – аналізувати весь спектр природоохоронних територій на предмет сталого розвитку туристично-рекреаційної діяльності у їхніх межах; – досліджувати й аналізувати природно-ресурсний, туристично-рекреаційний і екотуристичний потенціал DESTИНАЦІЙ; – використовувати для професійної діяльності досвід щодо геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі; – організовувати туристичні маршрути на природоохоронних територіях; – складати паспорти та проектувати екологічні стежки у межах природоохоронних територій і об'єктів; – організовувати еколого-просвітницькі заходи, здійснювати виховну діяльність посеред студентів і молоді; – застосовувати на практиці як базові (hard skills), так і м'які навички (soft skills) для реалізації стратегії сталого розвитку туризму та сприяння популяризації екологічного світогляду в соціумі.
<p>Тема 6. Екологічний туризм і перспективи його функціонування на природоохоронних територіях</p>	<ul style="list-style-type: none"> – досліджувати й аналізувати природно-ресурсний, туристично-рекреаційний і екотуристичний потенціал DESTИНАЦІЙ; – використовувати для професійної діяльності досвід щодо геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі; – організовувати туристичні маршрути на природоохоронних територіях; – складати паспорти та проектувати екологічні стежки у межах природоохоронних територій і об'єктів; – організовувати еколого-просвітницькі заходи, здійснювати виховну діяльність посеред студентів і молоді; – застосовувати на практиці як базові (hard skills), так і м'які навички (soft skills) для реалізації стратегії сталого розвитку туризму та сприяння популяризації екологічного світогляду в соціумі.
<p>Тема 7. Геопросторове поширення та особливості розвитку екологічного туризму в світі</p>	<ul style="list-style-type: none"> – досліджувати й аналізувати природно-ресурсний, туристично-рекреаційний і екотуристичний потенціал DESTИНАЦІЙ; – використовувати для професійної діяльності досвід щодо геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі; – організовувати туристичні маршрути на природоохоронних територіях; – складати паспорти та проектувати екологічні стежки у межах природоохоронних територій і об'єктів; – організовувати еколого-просвітницькі заходи, здійснювати виховну діяльність посеред студентів і молоді; – застосовувати на практиці як базові (hard skills), так і м'які навички (soft skills) для реалізації стратегії сталого розвитку туризму та сприяння популяризації екологічного світогляду в соціумі.
<p>Тема 8. Характеристика науково-методичних аспектів організації туристичних маршрутів і екологічних стежок на природоохоронних територіях</p>	<ul style="list-style-type: none"> – досліджувати й аналізувати природно-ресурсний, туристично-рекреаційний і екотуристичний потенціал DESTИНАЦІЙ; – використовувати для професійної діяльності досвід щодо геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі; – організовувати туристичні маршрути на природоохоронних територіях; – складати паспорти та проектувати екологічні стежки у межах природоохоронних територій і об'єктів; – організовувати еколого-просвітницькі заходи, здійснювати виховну діяльність посеред студентів і молоді; – застосовувати на практиці як базові (hard skills), так і м'які навички (soft skills) для реалізації стратегії сталого розвитку туризму та сприяння популяризації екологічного світогляду в соціумі.

Формування програмних компетентностей

Перелік обов'язкових компетентностей	
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування</p>

	теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>К04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>К05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>К06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>К15. Знання і розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>К16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>К17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.</p> <p>К19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.</p> <p>К20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).</p> <p>К21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.</p>

Програмні результати навчання

<p>ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.</p> <p>ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p> <p>ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.</p> <p>ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.</p> <p>ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.</p> <p>ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p>
--

Перелік «м'яких навичок» (soft skills), необхідних для здобувачів освіти та майбутніх фахівців щодо організації туристичної діяльності на природоохоронних територіях

«М'які навички» (soft skills)	Обґрунтування
Екологічна свідомість	<ul style="list-style-type: none"> • Бажання здобувача освіти та майбутнього фахівця бути прикладом екологічної відповідальності, популяризувати принципи сталого розвитку і збереження природи. • Розуміння впливу туризму на екосистеми та вміння пропагувати і упроваджувати екологічно-безпечні практики серед туристів. • Підтримка зелених ініціатив та екологічно свідомих підходів до туризму.
Критичне та аналітичне мислення	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння аналізувати ситуацію, що склалася, робити корисні висновки та коригувати поведінку відносно середовища чи оточення, яке проявляється як під час обговорення нової теми у розрізі освітнього компонента. • Здатність оцінювати екологічну ситуацію та вплив туризму на природоохоронні території, а також аналізувати економічні, соціальні та екологічні показники. • Розробка стратегій для вирішення екологічних викликів або непередбачуваних ситуацій у туристичній діяльності.
Комунікативні навички	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність чітко передавати інформацію, ефективно взаємодіяти як під час освітнього процесу, так і з колегами, туристами, місцевими громадами. • Важливо вміти слухати потреби туристів та місцевих мешканців, розуміти їхні інтереси і проблеми. • Врахування різних культурних особливостей відвідувачів з метою уникнення конфліктів і забезпечення комфортної взаємодії.
Гнучкість та адаптивність	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння швидко адаптуватися до нових умов як освітнього процесу, так і майбутніх змін в індустрії туризму або рекреаційних послуг. • Адаптація до технологічних змін та нових екологізованих підходів у туристично-рекреаційній діяльності. • Здатність до інноваційного мислення та впровадження нових рішень у контексті сталого розвитку.
Лідерські навички	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність очолювати як студентські ініціативи під час освітнього процесу, так і керувати групами туристів або командою співробітників під час організації туристичних програм. • Впевненість у прийнятті відповідальних рішень у різних складних ситуаціях. • Вміння мотивувати оточення та туристів щодо відповідального ставлення до природи, популяризувати екологічну свідомість.
Навички вирішення конфліктів	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння знаходити компроміси між інтересами різних груп як у студентському середовищі, так і в майбутній професійній діяльності. • Здатність до врегулювання конфліктів, які можуть виникати між різними сторонами під час туристичної діяльності на природоохоронних територіях.
Креативність та інноваційність	<ul style="list-style-type: none"> • Вміння пропонувати креативні рішення, створювати унікальні туристичні пропозиції, що враховують екологічні

	<p>тренди і сталі практики.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність запроваджувати нові підходи у контексті розвитку туризму, зокрема екотуризму та туризму на природоохоронних територіях.
Цифрова грамотність	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати сучасні цифрові технології під час виконання завдань і освітнього процесу загалом для комунікації та аналізу даних. • Розуміння основ цифрового маркетингу для просування рекреаційних послуг. • Уміння працювати з системами бронювання, туристичними платформами та іншими технологічними рішеннями.
Організаційні навички	<ul style="list-style-type: none"> • Планування та організація часу, зокрема для виконання завдань під час навчання, а в майбутньому – використання підходів сталого управління туристичними маршрутами чи рекреаційними зонами. • Здатність планувати, реалізовувати та контролювати виконання завдань у сфері туристично-рекреаційних послуг.

Організація, форми та методи навчання

Основними формами організації освітнього процесу під час викладання освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях» є лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти. Зважаючи на обставини непереборної сили, весь навчальний контент в електронній формі повинен розміщуватись на платформі для дистанційного навчання Moodle.

У процесі навчання здобувачів вищої освіти, з обов'язковим використанням мультимедійних презентацій, інтерактивних технологій, онлайн-платформ, проводяться різні види лекцій, зокрема лекції-бесіди (діалог з аудиторією), лекції-дискусії, проблемні лекції, лекції-консультації, лекції-прес-конференції. Під час лекційного заняття відбувається як виклад теоретичного матеріалу у розрізі освітнього компонента, так і вільний обмін думками в інтервалах між підтемами, з'ясування проблемних питань, підсумки з використанням евристичної бесіди чи невелика дискусія з висновками викладача.

Під час практичних занять здобувачі освіти під керівництвом викладача, шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань згідно теми, у вигляді презентацій, рефератів і доповідей, закріплюють теоретичні положення освітнього компонента, набуваючи умінь та навичок їхнього практичного застосування. Форми проведення: робота у міні групах, «мозковий штурм», моделювання ситуацій, презентація, ділова гра, Практичні заняття включають: попередній контроль знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їхнім обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання.

Всі форми самостійної роботи направлені на поглиблення і закріплення знань здобувача освіти, розвиток практичних та аналітичних навичок з проблем освітнього компонента під час його освоєння, виконання індивідуальних завдань та науково-дослідної роботи забезпечуються відповідною навчально-методичною літературою.

Стейкхолдери, практики, представники туристичного бізнесу, фахівці, залучені до викладання освітніх компонентів

До викладання освітнього компонента долучаються представники органів державної виконавчої влади в галузі туризму і рекреації, державних та приватних туристичних підприємств, музейних структур, туристичних кластерів, операторів, природоохоронних установ, підприємств готельно-ресторанного бізнесу, за участю яких проводяться так звані гостьові та виїзні заняття.

Розрахунок остаточної оцінки за освітній компонент

Види оцінювання	Кількість балів
Тема 1. Пр.з. 1. Аналіз основних понять і категорій у контексті навчальної дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях» (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	5
Тема 2. Пр.з. 2. Характеристика й аналіз світового досвіду організації та функціонування туризму на природоохоронних територіях (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	6
Тема 3. Пр.з. 3. Характеристика й аналіз природоохоронних територій і об'єктів у контексті українського законодавства та сталого розвитку туристично-рекреаційної діяльності (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	7
Тема 4. Пр.з. 4. Аналіз характерних особливостей діяльності природних і біосферних заповідників як природоохоронних територій (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	7
Тема 5. Пр.з. 5. Характеристика й аналіз національних природних парків і регіональних ландшафтних парків як територій для розвитку туристично-рекреаційної та екскурсійної діяльності (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	6
Тема 6. Пр.з. 6. Характеристика й аналіз екологічного туризму та перспектив його функціонування на природоохоронних територіях (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	6
Тема 7. Пр.з. 7. Характеристика й аналіз геопросторового поширення та особливостей розвитку екологічного туризму в світі (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	6
Тема 8. Пр.з. 8. Характеристика й аналіз організації туристичних маршрутів і екологічних стежок на природоохоронних територіях (усне опитування, тести, виконання практичних робіт)	7
Екзамен	50
РАЗОМ	100

Підсумкова оцінка з освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях» виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до **Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування.**

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

Методи контролю та оцінювання

1. Усне опитування: передбачає фронтальне, індивідуальне, комбіноване опитування, детальний аналіз відповідей здобувачів.

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка: передбачає перевірку письмових відповідей на питання, контрольних і самостійних робіт, оформлення схем, таблиць, діаграм, написання рефератів, тез конференцій, доповідей на круглих столах, семінарах, виконання презентацій.

3. Практична перевірка: передбачає перевірку виконання практичних робіт, схем, таблиць, діаграм, презентацій; заслуховування доповідей, рефератів, проведення досліджень; складання та розробку документації; вирішення професійних завдань; ділові ігри.

4. Стандартизований контроль: передбачає тестовий контроль знань, письмовий екзамен.

5. Самоконтроль: передбачає самооцінку здобувачами освіти якості засвоєного навчального контенту з компонента загалом, змістовного модуля чи окремої теми на основі зазначених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю.

6. Самооцінка: передбачає критичне ставлення здобувача до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Види контролю: поточний контроль, проміжний контроль та екзамен.

Академічна політика освітнього компонента

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із деканом і лектором. Усі види робіт з освітнього компонента необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Організація та проведення навчального процесу в університеті

регулюється **Положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті природокористування.**

Здобувачі, які пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка консультацій викладача. Роботи, які здаються і захищаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання проміжних модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Процедура відпрацювання пропущених занять регулюється **Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять.**

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Здобувачам варто бути толерантними, поважати чужу думку. Заперечення необхідно формулювати в коректній формі. Не допускаються підказування і списування під час здачі самостійних робіт і проміжного контролю, копіювання вирішених завдань іншими особами. Мобільні пристрої під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача. Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі **Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування.**

Пріоритетними у діяльності ЛНУП є заходи щодо запобігання, виявлення та усунення або мінімізації корупційних ризиків, які встановлює **Антикорупційна програма Львівського національного університету природокористування.**

Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. В університеті діє чітка процедура антиплагіатної перевірки, що регулюється **Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті природокористування за допомогою антиплагіатної інтернет системи (програмно-обчислювального комплексу) StrikePlagiarism.**

Епідемія коронавірусу та російсько-українська війна стали випробуванням для освіти, тому під час освітнього процесу можливе проведення дистанційного навчання з використанням різноманітних платформ для виготовлення цифрового навчального контенту та онлайн взаємодії. Зокрема, це платформи Moodle, а також Google Classroom, Zoom, Skype, Viber. Політика щодо умов організації освітнього процесу в умовах пандемії регулюється **Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в умовах пандемії, зумовленої COVID-19 у Львівському національному університеті природокористування.**

Перелік використаних і рекомендованих літературних джерел, нормативно-правових актів, інформаційних ресурсів

Основні літературні джерела

1. Вишневецький В.І. Екологічний туризм. Навч. посіб. К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. 140 с.
2. Екологічний туризм на природоохоронних територіях Закарпатської області : монографія / Габчак Н.Ф., Дубіс Л.Ф., Мельник А.В., Чир Н.В. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. 392 с.

3. Організаційні механізми створення та функціонування екологічних стежок : монографія / Т.М. Микитин та ін. (під заг. ред. Микитина Т.М.). Рівне: Волин. обереги, 2018. 182 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/13254/1/>.

4. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм : навч. посіб. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ : ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 206 с.

Додаткові літературні джерела

1. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : Альтерпрес, 2010. 404 с.

2. Боруцька Ю. З. Практикум із методики створення еколого-туристичних стежок і маршрутів (з елементами сільського зеленого туризму) : навч.-метод. посіб. Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету. Львів, 2020. 166 с.

3. Боруцька Ю. З., Дудяк Р. П., Бугіль С. Я. Формування екосвідомості студентської молоді крізь призму екологізації туризму. *Екологічні науки : науково-практичний журнал* / Головний редактор О.І. Бондар. К. : ДЕА, 2020. № 6 (33). С.138–144.

4. Боруцька Ю., Крупа О. Теоретично-практичні аспекти проектування екологічних стежок на землях рекреаційного призначення. *Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 3 березня 2022 року. Львів, 2022. С. 8–10.

5. Боруцька Ю.З., Крупа О.М. Роль туристично-рекреаційної діяльності у контексті розвитку структур природно-заповідного фонду України. *Управління розвитком соціально-економічних систем*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 21-22 березня 2024 року). Харків: ДБТУ. Ч. 2. 2024. С. 645-649.

6. Ващенко Н. П. Рекреаційні комплекси світу : опорний конспект. К. : КНТЕУ, 2004. 202 с.

7. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.

8. Воробйова О. А. Розвиток рекреаційно-туристичної діяльності на територіях природно-заповідного фонду України. Одеса : ІПРЕЕД НАНУ, 2009. 36 с.

9. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2019. 178 с.

10. Гапоненко Г. І., Парфіненко А. Ю., Шамара І. М. Організація сільського зеленого туризму : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 300 с.

11. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Природознавчий музей як база для підготовки студентів спеціальності 242 Туризм і рекреація у контексті дисципліни «Туризм на природоохоронних територіях». *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. Збірник наукових праць / За заг. ред. д.геогр.н. О.В. Колотухи. Дніпро : Середняк Т. К., 2024. С. 282–287.

12. Гуштан К. В., Боруцька Ю. З., Божук Т. І. Формування у студентів спеціальності 242 «Туризм» досвіду практичної організації екологічних турів на природоохоронних територіях. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми

фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. Випуск 5К(134) 21. С. 181–187.

13. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Актуальність і важливість проведення навчальної практики «Екологічні маршрути» для студентів спеціальності 242 «Туризм». *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. Збірник наукових праць. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. С. 408–413.

14. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Київ : Альтерпрес, 2004. 192 с.

15. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В. О. Негодченка. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

16. Енцикліка «Laudato si» Святішого Отця Франциска про турботу за наш спільний дім. Київ – Івано-Франківськ – Дрогобич : Коло, 2019. 183 с.

17. Зінько Ю. В. Гетьман В.І. Проблеми зрівноваженого туризму у національних парках України. URL: <http://www.ecologylife.ru/tyrizm-2002/problemi-zrivnovazhenogo-turizmu.html>.

18. Іванюк, П., & Боруцька, Ю. (2024). Анімаційно-екскурсійна діяльність і природотерапія як способи реабілітації для людей з інвалідністю та посттравматичним синдромом. *Економіка та суспільство*, (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-63>.

19. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця : «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.

20. Кушнірук Ю.С. Рекреація та курортологія: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2012. 146 с.

21. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України : навч. посіб. К. : Альтерпрес, 2007. 369 с.

22. Мальська М. П. Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 244 с.

23. Методика створення екологічної стежки. URL: https://www.ippo.if.ua/predmety/geo/media/files/Metod_SES_2011.pdf.

24. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму : навч. посіб. / О. М. Жданова, А. М. Тучак, І. В. Котова, В. І. Поляковський. Луцьк : Вежа, 2000. 248 с.

25. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.

26. Словник-довідник: туризм і природно-рекреаційний потенціал / Грановська В. Г., Морозов О. В., Крикунова В. М., Морозова О. С. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 108 с.

27. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

28. Borutska, Y., Dydiv, I., Krupa, O., Hryhorieva, L., & Sylkin, O. (2024). Methodology And Application of Innovative Technologies to Ensure Sustainable Development: Formation of Eco-Awareness Through the Prism of Ecotourism. *Journal of Ecohumanism*, 3(4), 1357–1367. <https://doi.org/10.62754/joe.v3i4.3666>. (Scopus).

29. Borutska, Y., Krupa, O., Babych, L., Zhurba, I., Hryndii, O. (2024). Marketing policy with targeting to attract new customers to ecological recreation areas

in the context of sustainable development of the region. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 19, No. 4, pp. 1579-1587. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.190434>. (Scopus).

30. Borutska, Y., Vashchyshyn, M., Zhurba, I., Leskiv, H., Taranenko, H., Panteleiev, M. (2023). State environmental impact management in ecological tourism development. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics*, Vol. 18, No. 5, pp. 1247–1254. <https://doi.org/10.18280/ijdne.180527>. (Scopus).

31. Chai-Arayalert, S. (2020). Smart application of learning ecotourism for young ecotourists. *Cogent Social Sciences*, 6(1), 1772558. <https://doi.org/10.1080/23311886.2020.1772558>.

32. Zhyvko, Z., Borutska, Y., Alkema, V., Panchenko, V., Kundytskiy, O., Zhyvko, M., Rodchenko, S., & Shehynska, A. (2024). Geospatial Organization of Tourism and Recreation.(Z. Zhyvko, Ed.). OÜ “Scientific Center of Innovative Research”. 232 p. Estonia. ISBN 978-9916-9927-7-7. DOI: <https://doi.org/10.36690/GEO-OTR> .

Нормативно-правові акти

1. Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text>.

2. Про туризм : Закон України. Редакція від 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Про природно-заповідний фонд України : Закон України. Редакція від 08.08.2021. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/page>.

4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України. Редакція від 01.01.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

5. Про культуру : Закон України. Редакція від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

6. Про охорону культурної спадщини : Закон України. Редакція від 25.01.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.

7. Про утворення Ради туристичних міст і регіонів : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0204731-16>.

8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#n8>.

9. Про сільський зелений туризм : Проект Закону України . Редакція від 04.11.2018. URL: http://infotour.in.ua/pro_siltur.htm.

10. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>.

Інформаційні ресурси

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни вул. В. Великого, 1.
- Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2;
- Львівська обласна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13;
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ, вул. Драгоманова, 17;
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а.

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет із переліком сайтів:

1. Всесвітня туристична організація. URL: <https://www.unwto.org>.
2. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua>.
3. Національна туристична організація України. URL: <https://www.ntoukraine.org>.
4. Міжнародний туристичний салон «Україна». URL: <https://www.ukraine-itm.com.ua/uk-UA/>.
5. Українська асоціація активного та екологічного туризму. URL: <http://www.uaeta.net>.
6. Віртуальне навчальне середовище ЛНУП. URL: <https://moodle.lnup.edu.ua/>.